

www.e-rara.ch

**Oedipus Aegyptiacus. Hoc est Universalis Hieroglyphicae Veterum Doctrinae
temporum iniuria abolitae Instaurationis**

Athanasii Kircheri Soc. IesV Oedipi Aegyptiaci Tomus III - theatrum hieroglyphicum hoc est, noua & hucusque intentata obeliscorum coeterorumque hieroglyphicorum monumentorum, quae tùm Romae, tùm in Aegypto, ac celebrioribus Europae musaeis adhuc supersunt, interpretatio iuxta sensum physicum, ...

Kircher, Athanasius

Romae, MDCLIV. [1654]

ETH-Bibliothek Zürich

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-47572>

Syntagma XII.

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien - von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material - from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes - des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

SYNTAGMA XII.

De fragmentis variorum Obeliscorum, quæ in
Urbe hodie supersunt.

EXCELLENTISSIMO ATQVE ILLVSTRISSIMO
COMITI

LAZARO HENCKEL,

Baroni Montis Sancti Georgij.

*H*OC de fragmentis Obeliscorum, quæ in Urbe hinc inde dispersa spectantur, Syntagma, beneficiorum in me nullo non tempore collatorum memor, Tibi Excellentissime Comes, gratitudinis ergo dicandum statui; ut quantus fuerit Tuus in Republica literaria promouenda zelus, quanta in Literatorum conatibus fulciendis profusa benignitas, gratæ posteritati constaret. Vale bono communi diu superstes.

CAPVT I.

De Obelisco Campomartio subterraneo.

Obeliscus
Campomar-
tius subterra-
neus.

BELISCVS hic sanè ingens, magnitudine Flaminio non cedit, & in hunc vsque diem spectatur in Campo Martio ad radices Montis Citatorij, ex parte S. Laurentij in Lucina, vbi basis eius incipit, & reliquam molem extendit vsque ad cellam Pallatij vulgò dicti de Conti. Qui tametsi totus terrâ obrutus sit, per cellas tamen vinarias vicinarû domû nonnullæ eius adhuc partes cernuntur. Fuit autem hic à Sothi Rege Heliopoli primùm erectus; quem postea Augustus inde auulsum Romam transuexit, atque vt tam nobilem molem debito honore condecoraret, eum in Campo Martio amplissimo & celeberrimo loco erexit, vt sicuti à priscis erectori- bus Soli dedicatus putabatur, ita Soli quoque ad horas, quas in dicto loco sub amplissima horologij, æneis lineis conspicui, forma elaborauerat, commonstrandæ loco gnomonis seruiret, cuius vertex à terra in 115 palmorum altitudinem erectus, aureoque globo insignitus spectabatur.

Ve.

Verum de origine, erectione, dein suo in monstrandis horis munere, de horologij forma & ratione, de magnitudine & symmetria huius Obelisci, aliisque, cum amplissime in Obelisco Pamphilio fol. 76. tractauerimus, eò Lectorem remittimus. Quare hoc loco solummodo adducemus exiguam illam Obelisci, quam nobis per cellam videre licuit, vnà cum symbolis suis delineatam portionem, & est illa, quæ sequitur.

Vbi primo loco intra tabulæ sacræ ouatam figuram occurrit Accipiter, cum baculo incuruo, laqueo, & segmento; & est amuletum Osiridis auerrunci. Sequitur deinde Serpens, segmentum, bina sceptræ, crater, duo brachia in oppositas partes vergentia, oculus, hydroschema, Coturnix, duæ pyramides. Quorum sensus est: *Osiris rerum dominator vitam in craterem deriuat, beneuolè & mirificè omnibus affluentem, providentiâ suâ ab omni maligna & Bebonia vi immunem.* Atque hæc non nisi paucula symbola ex dicto Obelisco obtinere licuit. Et quoniam singula Obelisci latera vnicam tantum epigraphen columnarum habent, ac proinde figuræ maximæ & distinctissimæ apparent; certè non exiguo adiumento tam distincta figurarum omnium expressio, ad multa dubia maiori luce declaranda, esse poterat; quare dolendum sanè est, omnibus penè quotquot in Vrbe superstites sunt, Obeliscis, huius Oedipi ope iam dilucidatis, hunc vnum præ cæteris & mole, & celebritate nominis maximum, vtpote tot veterum Scriptorum encomijs nobilitatum, lucem videre non potuisse, sed perpetuis condemnatum tenebris veluti in lethæa quadam fossa submersum, literarium Mundum abstrusis dogmatum suorum sacramentis defraudare. Verum non dubito, venturum suo tempore magni & cordati animi Principem, qui tot iam sæculis despectæ sepultæque molis nobilitatem animo voluens,

Hieroglyphica nonnulla Obelisci Cam pomartij.

illum postliminio in eum honoris gradum, quo dignus est, toto Mundo literario applaudente, sit exaltaturus. Atque hæc sunt, quæ de hoc Obelisco paucis dicenda duxi; reliqua fusiùs vide in Obelisco Pamphilio citato loco.

C A P V T II.

De Obelisci fragmento quod reperitur in Insula Tyberis.

Pomponius Lætus in sua Topographia alterius cuiusdam Obelisci olim in Insula Tyberis erecti, qui loco mali nautici seruire videbatur, mentionem facit. Quod verum esse, experimentum me docuit; siquidem nouis semper & nouis Aegyptiacis monumentis detegendis summo mentis æstu agitatus, cum dictæ Insulæ angulos penè omnes discussissem, tandem exiguum Obelisci fragmentum, ante Ecclesiam S. Bartholomæi, detexi, quod inter alias columnas, quæ data opera ante dictam

Obelisci fragmentum in Tyberina Insula.

Basi-

Basilicam ad rhedarum equorumque impetum cohibendum positæ sunt, versus partem quæ aditum ad Monasterium S. Francisci de obseruantia præbet, vltimum locum obtinet, & repaguli loco seruit. Fuit autem, vti Topographiæ Romanæ Authores scribunt, in medio Insulæ Tyberinæ seu Æsculapij, quam natura in figuram navis adaptauerat, constitutus, vt arboris nauticæ formam exprimeret; quemadmodum & in Circis, qui Mundum referre videbantur, eandem ob causam constituebantur. Obeliscus fuit ex eorum Classe, qui Minores vocantur, cuiusmodi sunt Mahutæus, Monticælius, Medicus. Fuisse autem fragmentum ex ea parte, quæ proximè contingit pyramidion, auulsum, ipsa hieroglyphica inscriptio, quam hic apponendam duxi, sat superque demonstrat; vbi vides in singulis lateribus primo loco quatuor Accipitres tutulatos eo prorsus habitu, quo in recensitis minoribus Obeliscis occurrunt: in op-

I. Latus.

II. Latus.

III. Latus.

IV. Latus.

positis verò lateribus sub Accipitrum figuris ponuntur duo pisces; in aliorum duorum oppositorum laterum vno, globus Aspidibus stipatus, in altero barys nauigium cum statua Accipitrina in medio collocata; quorum omnium typum in apposita figura contemplare. Quid in hisce schematis Accipiter, quid globus Serpentifer, & alius Aspidibus turgidis pectoribus surrectis stipatus significet, sæpius in aliorum Obeliscorum

rum expositione dictum fuit. Quare quid pisces sibi velint, exponendum restat. Pisces ponuntur eâ symbolorum ratione, quâ in nullo alio Obelisco, aut monumento Ægyptiaco me obseruasse memini; quibus quidem ad nihil aliud, quàm ad eam malorum, quibus Osiris Accipitri- nus vitæ author auertendis inuigilat, auerruncationem alludunt. Erat enim piscis symbolum τὸ ὄσιειδὸς αἰτιέχνης· siquidem Oxyrinchus, Phagrus, aut Lepidotus, quos hi pisces expriment, apud Ægyptios nullo non tempore in summa abominatione habiti fuerunt, eò quòd pudendum Osiridis à Typhone in Nilum proiectum deuorauerint: nam ut

Pisces in Obelisci Tyberini fragmento quid significent.

Plutarchus.

Plutarchus docet: Μόνον δὲ τῶν μερῶν τῆς ὄσιειδὸς τὴν ἰσὺν ἐχέειν τὸ αἰδοῖον, ὡς γὰρ εἰς τὸν ποταμὸν ῥιφιέει, καὶ γὰρ ἄρα τὴν τὴν λεπιδωτὸν αὐτὴν, καὶ τὸν φάερον, καὶ τὸν ὀξυρίχον, ὡς ἂν μάστιγα τῶν ἰχθύων ἀφοσιώσῃ, τὴν δὲ ἰσὺν αὐτὴν ἐκείνη μίμημα ποταμῶν καὶ καθεστῶν τὸν φάλλον, ὃ καὶ νῦν ἔορτάζειν εἶναι Αἰγυπτίους. De omnibus membris solenni-

penem Osiridis non fuisse ab Iside repertum; hunc enim statim fuisse in Nilum abiectum, gustatumque à Lepidoto siue squameo, Phagro, & Oxyrincho piscibus, quos præ alijs piscibus execrantur Ægyptij; Isidem autem eius loco phallum eius imitatione consecisse, atque consecrassè, quo hodieque in sacris utuntur Ægyptij.

Hinc Sacerdotes, Plutarcho teste, πάντων τῶν ἰχθύων ἀπέχοντες, πρῶτον δὲ μὴδὲ ἐν αὐτῷ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων ἐκάτερον πρὸς τὴν ἀυλὴν θυεῶν ὅππῃ δὲ ἰχθυὸν κατεδίον, καὶ οἱ ἱερεῖς ἔχοντες τὸν κατὰ κλάσιν δὲ πρὸς τὴν θυεῶν εἶναι ἰχθύος. Sacerdotes omnibus piscibus abstinent; primi autem Mæsis nono die, cum Ægyptiorum reliquorum vnusquisque ante fores domus suæ assum piscem edat, Sacerdotes non gustant, sed ante ianuam ædium comburant pisces. Cuius & rei duas rationes adfert: sacra altera & subtilis, est quam paulò antè, ob deuorationem videlicet pudendi Osiridis, adduximus; altera manifesta & in promptu est, piscem cibi genus esse non necessarium, sed superuacaneum; viuunt enim in mari elementorum finibus excluso, quod neque Mundi pars sit, neque elementum, sed alienum excrementum corruptum & morbosum. Quod quidem intantum abominantur, ut & Nautas, cæterosque maritimos homines ferre non possint, utpote homines Typhonix naturæ; mare siquidem Typhonis spumam appellabant. Atque ex hoc Capite quoque piscem in odij symbolum assumptum fuisse, testatur Clemens Alexandr. I 5. Strom. In Sai (inquit) pro vestibulo templi Palladis huiusmodi symbola incisa fuisse, infans, senex, Accipiter, piscis, Hyppopotamus: puer & senex humanæ naturæ à pueritia vergentis ad senium, iterumque repuerascens conditionem innuebant; Accipiter Deum, & quidquid in nobis diuinum est, & vitam ipsam signabat; piscis odium simul ac mortem, quod perniciem & exitium vocabant; Hippopotamus verò impudentem violentiam, & vehemens naturæ dissidium indicabat. Quæ quidem symbola ordine posita sic legebantur. Nascimur, senescimus, viuimus, morimur, nature dissidio.

Pisces abominabantur Ægyptij Sacerdotes.

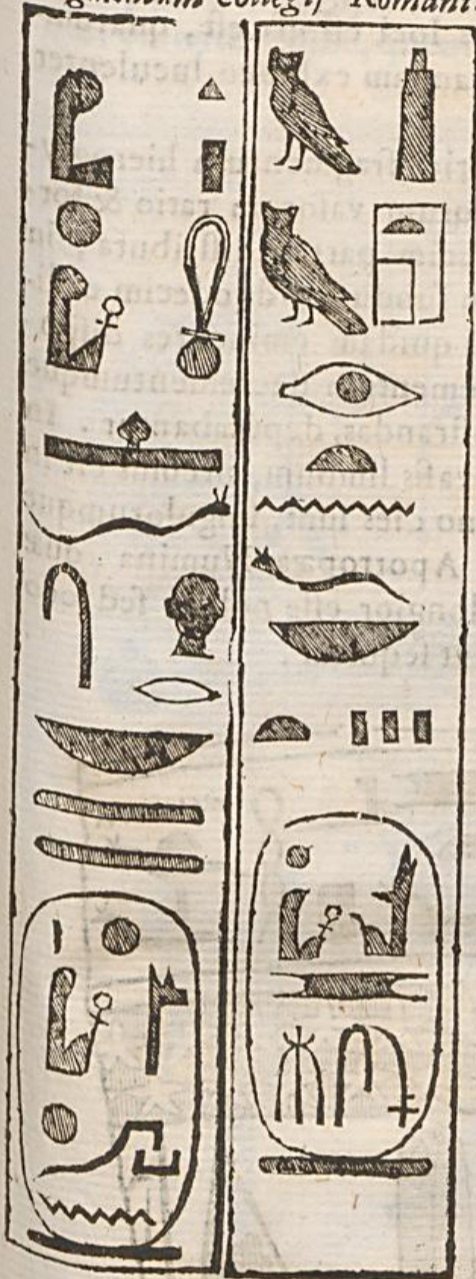
Pisces symbolum odij.

Sed ut ad institutum reuertamur; pisces in hoc Obelisco propositi, vnâ cum Accipitre mysterioso habitu conspicuo, αἰτιέχνης, quæ Osiridem inter & Typhoniam sobolem, cuiusmodi pisces erant, fecunditatis Osiriacæ destructiuam intercedebat, significabant; atque adeo Osiris nihil

Piscium significatio in Obelisco.

Fragmentum Collegij Romani.

Quæritur itaque hoc loco, vtrum hæc tria fragmenta vnus Obelisci sint, an diuersorum? Respondeo, diuersorum Obeliscorum esse, quia id ipsum luculenter demonstrat & mensura fragmentorum, & hieroglyphicorum contextus: mensura siquidem nulli ex hisce tribus fragmentis competit, neque aptè committi possunt, fragmentis nunc ex superiori parte angustioribus, nunc in inferiori latioribus; quæ quidem difformitas partium, & in commissione disproportionè docet, vnus Obelisci fragmenta minimè esse posse. Accedit dispar fragmentorum color, quæ pariter indicant vnus Obelisci partes esse non posse. Secundò ex hieroglyphicorum contextu apparet, qui in singulis dictis fragmentis disparatam rationem habet. Vnde concludo trium diuersorum Obeliscorum hæc fragmenta fuisse, quos minores vocant, & æquales Mahutæ, ac Mediceo, quo ad magnitudinem, quorum 44 differentis magnitudinis Romam ex Ægypto delatos Publius Victor testatur. Vbinam verò locorum huiusmodi Obelisci erecti fuerint, paucis accipe.

In Obelisco Pamphilio contrarium diximus, quia tunc ita nobis videbatur modo re diligentius explorata, aliter reperimus.

Constat ex Topographiæ Romanæ Authoribus, eo in loco, vbi modò tem-

Obelisci minores 44. olim Romæ erecti.

plum Beatæ Virginis, quod à Minerua nomen habet, & celeberrimum Ord. S. Dominici Cœnobium est, olim Isidis templum constitisse; in quo vti omnes religiones Ægyptiacæ (veriùs superstitiones) summo feruore exercebantur, ita omnigeno monstrorum imaginum apparatu, Ægyptiorum more adornabatur, ita vt posteris temporibus ex nullo Romanæ Urbis loco tanta Ægyptiorum simulachrorum copia eruta fuerit, quàm ex hoc loco; quod apertum & luculentum πολυμορφίας Ægyptiacæ, quæ in dicto templo vigeat, testimonium est. In hoc itaque delubro Isidæ haud dubiè inter cœtera Niloticæ religionis argumenta, & Obelisci quoque erecti fuerunt, quorum hæc fragmenta tantummodò supersunt, reliquis vel terrâ subrutis, vel nouarum fabricarum fundamento iectis. Lege quæ de hoc Isidis & Serapidis templo fusè tractant Pomponius Lætus, Boissardus, & P. Alexander Donatus in Topographia Urbis Romæ, qui totum illud spacium, quod Collegium Romanum & Cœnobium Ordinis S. Dominici vsque ad Pantheon occupat, ad Isidis & Serapidis

Templum Isidis olim Romæ.

pidis regionem pertinuisse aiunt, & ingens antiquitatum Ægyptiacarum copia, quæ dum hæc scribo, ex ruderibus loci effossa est, quarumque non exiguam partem in meo Museo spectandam exhibeo, luculenter demonstrat.

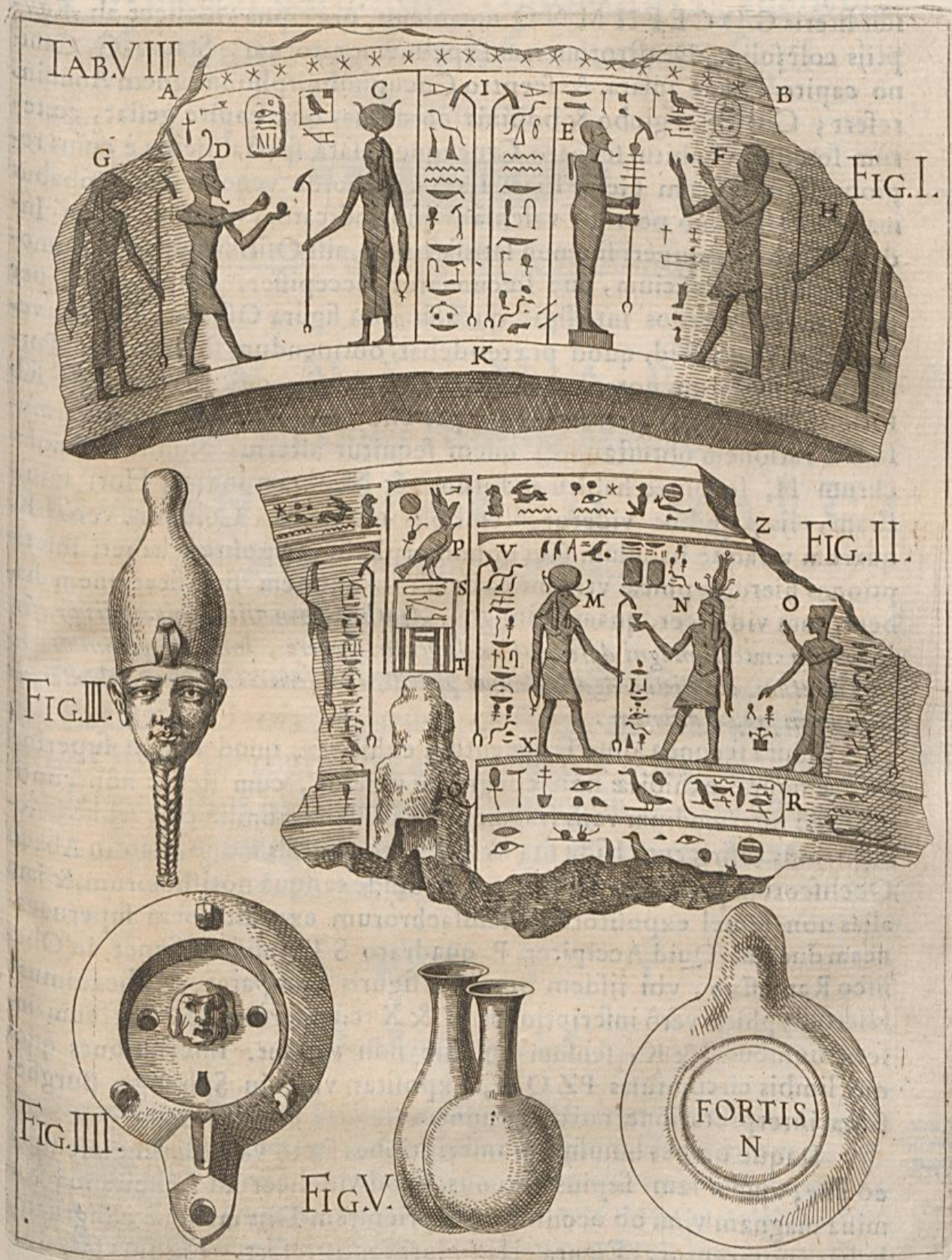
Hoc eodem loco erutum fuit vasis Nilotici fragmentum hieroglyphicis notis refertum, ex quo aperte Niloticorum vasorum ratio & forma dignoscitur. Videtur illic linea in duodecim partes distributa, in qua per interiorem vasis superficiem, usque in fundum, duodecim ordine æqualiter inter se distantes veluti termini quidam eminentes disponuntur; qui termini haud dubiè vel ad incrementum decrementumque fluminis, vel ad horas in hydrologio commonstrandas, deputabantur. In exteriori verò vasis superficie, ad extremum vasis limbum, circulus est in 365 stellas diuisus, tot Geniorum, quot in anno dies sunt, singulorumque præsidum index. Sequuntur deinde varia Apotropæa Numina, quæ cum aliis exposuerimus, hic ijs recensendis longior esse nolui, sed loco longioris discursus ipsam figuram apponam, vt sequitur.

Fragmentum
vasis Nilotici
ex Museo
Authoris.

Inter alia fragmenta magnæ considerationis sunt ea quoque, quæ in tabula VIII. proponit Nardius, ex Museo Gaddiano Florentino deprom-

prompta. Fragmenta sunt ex lapide pyrite, & pari pacto margo vasis
 sacri videntur fuisse, quemadmodum ex rotunditate colligitur; in cuius

extima superficie superioris labri A B stellæ, vt figura prima docet, in
 circuitu, non secus ac in præcedenti, 365, quemadmodum ex portio-
 ne circumferentiæ patet, totidem nimirum Geniorum, quot dies in anno,
 Ccc 2 quo.

quorum & præfides sunt, constituuntur. Stellæ siquidem notam Genium indicasse, iam sæpius ex Horo, cæterisque Authoribus docuimus; infra quas stellas varia Numinum simulachra visuntur, quorum singula suis literis G D C E F H M N O notauimus, præcipua videlicet ab Ægyptijs coli solita, Deastrorum iam sæpe memoratorum. Statua, G, Canino capite, Cruce ansatâ, & sceptro Cucuphomorpho insignem Anubin refert; C Isidem globo & bouinis cornibus, quæ capite gestat, cæterum fœmineo habitu, sceptro Cruceque ansatâ spectabilem; è cuius regione simulachrum Genij Isiaci tiara calathoide venerabile, ambabus manibus Isidi duo porrigit vascula; quo indicatur, terram, quam Isidem dicebant, muneri suo non satisfacturam, nisi Osiridis Nilotici humoris præfidis beneficium, quo fœcundatur, accepisset. Potest etiam per figuram D, Sacerdos intelligi, qui assumpta figura Osiridis, Isidem veluti sacro ritu, ad id, quod prætendebat, obtinendum sollicitabat. Porro figura E Horum notat, vti iam sæpe exposuimus, cui Sacrificulus F sub forma Horæi Genij litare videtur, per circumfusorum symbolorum mysticam rationem obtestando; quem sequitur alterius Numinis simulachrum H, fœmineo habitu indutum, & Nephtam indicat Hori ministram, ijs, quibus videtur, symbolis munitam. Columnæ verò I K, quarum vtraque baculum Cucuphomorphum præpositum habet, inscriptiones hieroglyphicæ vti sunt eadem, ita eandem significationem habent, eam videlicet, quam adiungo. *Agathodæmon vitæ vniuersalis præses, humorem crateris magni diffundat ex superiori cratere, immensâ rerum varietate ditatum, cui diælus Agathodæmon præest, in inferiores crateres, ad vitariam fœcundam propagationem.*

Figura secunda aliud fragmentum exhibet, quod tamen superiori primæ figuræ exhibitæ non congruisse videtur, cum stellas non contineat, sed intermedium vasis fragmentum fuisse verisimile est; vbi M Accipitrinus Osiris cum Iside sua occurrit, eo prorsus modo, quo in Abacis Obeliscorum passim spectantur; vt proinde tanquã notissimorum, & iam aliàs non semel expositorum simulachrorum expositionem superuacaneam ducam. Quid Accipiter P quadrato ST insidens signet, in Obelisco Rameffæo, vbi iisdem omninò figuris comparet, explicauimus. Hieroglyphicæ verò inscriptiones V & X cum ferè eadem sint cum inscriptionibus I & K, sensum quoque non variant. Inscriptiones quoque limbis circumfusas PZ QR, expositas vide in Sphyngis Burghefianæ interpretatione, cui congruunt.

Itaque omnes huiusmodi inscriptiones sacro vasi fuerunt insculptæ eo fine, quem iam sæpius diximus, quòd videlicet ad sollicitanda Numina magnam vim, ob occultam proprietatem Dijs maximè congruam, habere putarentur. Figura III. Hori caput refert. Figura IV. Lucernam Isidis capite insignitam; de qua vide Syntagma de Lucernis Ægyptiacis. Sed hæc ex innumeris pauca de fragmentis sufficiant.

FINIS SYNTAGMATIS DVODECIMI.

SYN-